

Matti Jalava toimitti edesmenneestä Erkki Luntamosta kirjan **Sotakokemuksia, raittiutta ja suunnistusta**

Uusikaupunkilainen Matti Jalava on toimittanut elämäkertakirjan yhdestä paikkakunnan ikonista, Erkki Luntamosta (1914-2014). Kirjan on kustantanut Vakkamedia Oy. Lisäksi kirjan kustantamiseen on antanut tukensa Uudenkaupungin Suomalaisen Seuran Säätiö sekä JR 56 ja JR 60 Killan Uudenkaupungin alueosasto.

KUTTUURI. Marraskuussa ilmestynyt kirja *Erkki Luntamo* on sekä elämäkerta että myös rautaisannos sota- ja paikallishistoriaa. Uusikaupunkilainen, kuusi Vapaudenristiäkin saanut kansakoulunopettaja **Erkki Luntamo** ehti pitkän elämänsä aikana toimia aktiivisesti monissa yhdistyksissäkin.

– Luntamo oli Lions Club Uudenkaupungin perustajajäseniä, samoin mieskuoro Lau-lu-Veikkojen. Paikallisessa raittiusseurassa hän oli puheenjohtajana yli 40 vuotta, kertoo kirjan toimittanut **Matti Jalava**. Hän tunsi Luntamon sekä

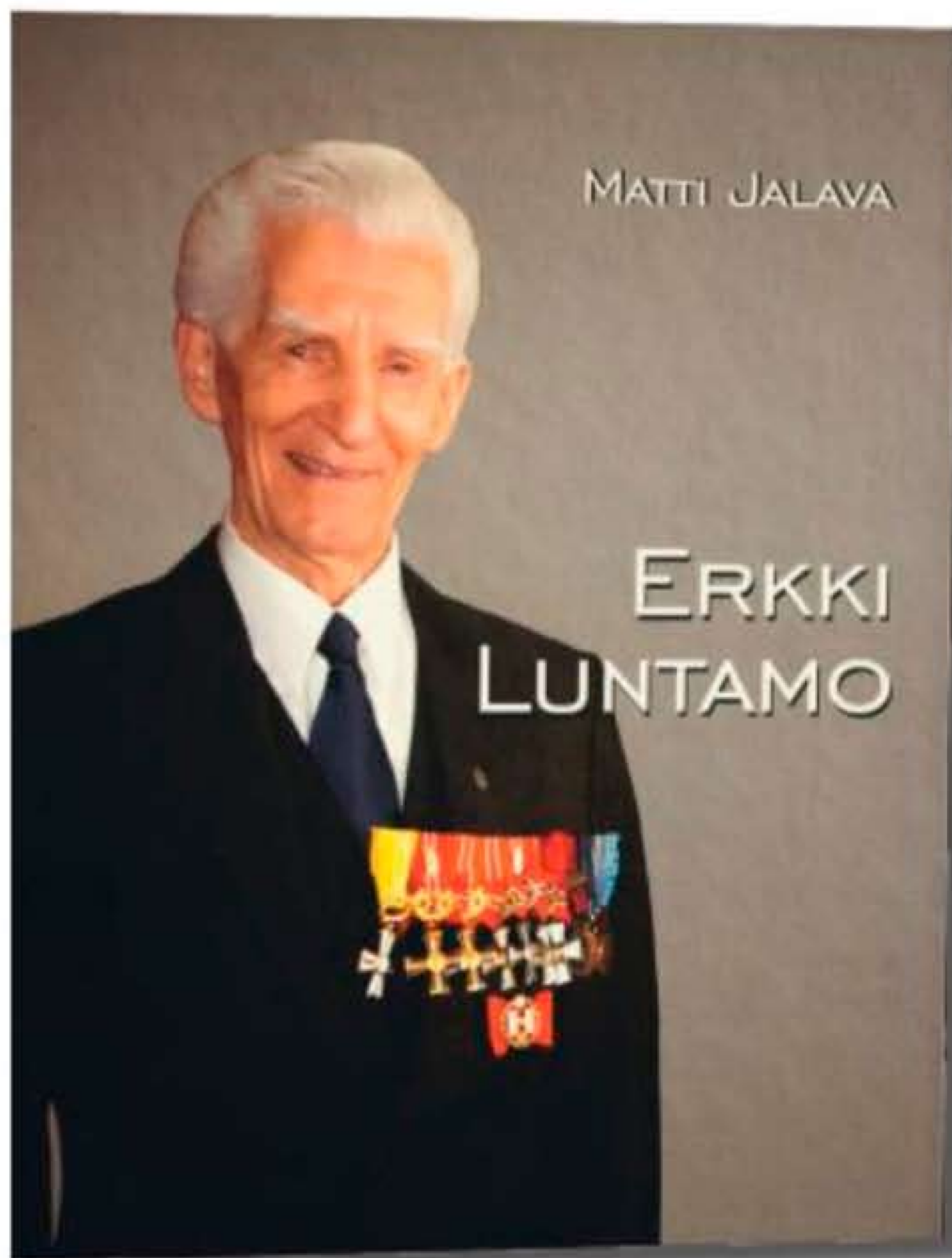
työn että siviilielämän kautta 1960-luvulta lähtien.

– Olin Uudenkaupungin kaupunginkansliassa kansliasihteerinä ja hän raittiuslautakunnan sihteerinä hoitaessamme lautakunnan asioita kaupunginhallitukselle, muistelee Jalava.

– Luntamo tunnettiin taitavana puhujana, mutta myös kirjoittajana ja piirtäjänä hän oli hyvä. Ennen 1934 alkanutta opiskelua Rauman seminaarissa hän ehti olla muurari-isänsä kanssa silloisessa Kuusiston kunnassa myös muuraustyössä. Niinpä hän asemasotavaihekin aikana suunnitteli ja ohjasi muuraria muun muassa kanttiinin takan rakentamisessa.

Valtava lähdeaineisto sukulaisilta

Uusikaupunkilaiset muistavat Luntamon myös hänen urhei-

Kuuden Vapaudenristin uusikaupunkilaisesta Erkki Luntamosta tehty kirja on mielenkiintoinen läpileikkaus lähes satavuotiaaksi eläneestä herrasmiehestä. Matti Jalava on kyennyt keräämään laajasta materiaalista mielenkiintoisen lukupaketin.

lusaavutuksistaan. Kaikkiaan hänelle kertyi suunnistuksen maailmanmestaruuksia peräti yksitoista kappaletta. Hiihtosuunnistuksessa maailmanmestaruuksia tuli neljä. Näiden lisäksi Luntamo saavutti lukuisia Suomen mestaruuksia suunnistuksessa ja lentopalloissa.

– 190-sivuisessa kirjassa on yli 200 valokuvaa. Luntamon sotakokemuksia kirjassa on yli kolmannes ja kolmannes on omistettu hänen liikuntaharrastuksilleen.

Matti Jalava sai Luntamon omaisilta käyttöönsä valtavan aineiston. Siihen kuului muun muassa Luntamon jatkosodan aikana pitämät päiväkirjat, sota-ajan kirjeenvaihtoa, valokuva-albumeja, laaja leikekokoelma 1940-luvun lopulta alkaen sekä Luntamon itse puhtaaksi kirjoittamia

kalenterimerkintöjä vuosilta 1957 - 2005. Tallessa oli myös esim. Luntamon Rauman seminaarin aikana 1930-luvulla tekemiä hienoja piirustuksia, joista kirjaankin on otettu muutamia näytteitä.

– Myöhemmin tutustuimme suunnistuksen parissa sekä tehdessäni sivutoimisesti toimittajan työtä. Haastattelin Luntamoa useamman kerran niin sota-asioista kuin suunnistuksestakin. Olin myös mukana kahdella sotahistorian matkalla, joilla Luntamo oli sotaveteraanina mukana.

– Minulla oli käytettävissä Luntamon selkeitä mielipiteitä ja ajatuksia noista haastatteluista ja monista muista lähteistä.

Aineistoa oli niin paljon, että Jalava päätti jättää lähdeviittaukset merkitsemättä kirjaan. Sen lopussa on laa-

ja lähdeluettelo. Kirjan talvi- ja jatkosota on pääosin kerrottu käyttämällä Luntamon omaa tekstiä joko omista tai muitten video- ja lehtihaastatteluista otettua. Luntamon kommentit on painettu kursivilla.

– Olen tehnyt kirjaa siis paremminkin toimittajana kuin kirjailijana, Jalava tuumii ja jatkaa:

– Viime aikoina on totuttu siihen, että henkilöistä tehdään elämäkerta, johon saadaan jotakin uusia paljastuksia. Tätä kirjaa ei ole tehty sillä periaatteella. Kirjassa esiteltyjä vaimon kuoleman jälkeen olleita naisystäviä ei voitane katsoa paljastuksiksi.

Vajaan kolmen vuoden toimitusurakan jälkeen Jalava haluaa kiittää kaikkia, jotka ovat avustaneet häntä kirjaa tehdessään.

– Erityiset kiitokset Luntamon lapsille, joista **Mikko Luntamo** on ollut yhdyshenkilönä minuun päin. Kiitokset Vakka-Rastille, jolta sain käyttööni viisi kansiota Luntamon

keräämiä suunnistuskarttoja hänen kommentteineen. Kiitokset tekstiä etukäteen tarkastaneille ja kommentoineille; sota-asiat ja kunniamerkit **Erkko Teerimaa**, **Markku Vainio**, **Esa Lahtinen**, raittius **Aarne Helminen** ja suunnistus **Veijo Viitanen**.

– Tuula-vaimoni on kestänyt sen, että välillä olen istunut kirjan merkeissä tietokoneen vieressä jo kuuden aikaan – joskus jopa aikaisemminkin. Tuula on palkkioksi saanut oikolukea tekstiä.

– Uskon tunteneeni tämän herrasmiehen niin hyvin, että hän kiittelisi tästä kirjastakin, Jalava päättää kirjan esipuheen.

RAINER TÄHTINEN